

elcrit!

del compromís social

+V-D MÉS VOLUNTARIAT, MENYS DESIGUALTATS

Nº 2 | HIVERN 2011-2012

> ENTREVISTA

VIOLANT CERVERA
VOLUNTARIAT

PÀGINA 2

> INICIATIVES INTERNACIONALS

VOLUNTARIAT PEL MÓN

PÀGINA 4

> CONGRÉS EUROPEU VOLUNTARIAT

PÀGINA 5

> VOLUNTARIAT A LES UNIVERSITATS

PÀGINA 6

I TAMBÉ

> VOLUNTARIAT...DE QUIN TIPUS P. 3

> INICIATIVES LOCALS P. 6-7

> VOLUNTARIAT P. 8

L'Any Europeu de la confiança i de la solidaritat!

**Per THIBAUT
RENAUDIN**

Director Delegat
de l'Afev França

La nostra societat, diguem-ne moderna, consta d'un talent consumat per etiquetar dies i anys amb una temàtica, un principi, una acció...com si tinguéssim la necessitat de tranquil·litzar-nos, com si haguéssim de dir-nos-ho per a portar al cor la lluita contra una malaltia, la igualtat de sexes, la joventut o la donació d'òrgans... Sempre he trobat aquesta dinàmica molt pueril, tot i que podem admetre-ho fàcilment, l'interès per certs temes que pateixen d'una manca de notorietat.

En l'any 2011, tots els Estats de la Unió Europea celebren junts l'Any Europeu del voluntariat remunerat i no remunerat, els objectius fixats d'aquest any de celebració són "facilitar el voluntariat, recompensar aquestes persones, per exemple reconeixent formalment les capacitats que adquireixen dins del context del treball, millorar les seves qualitats, vigilat la seva formació i dirigint-la cap a activitats que els hi convenen, i de sensibilitzar a la gent del seu valor."

Si aquests objectius són respectats, ens trobem ben lluny del que la Unió Europea i cadascun dels seus membres haurien de valorar, acompanyar i defensar entorn a aquesta qüestió essencial a la cohesió de les nostres societats.

Sí, el voluntariat, tan remunerat com no remunerat és més que un fenomen agradable d'aliança entre ciutadans! Realment es tracta d'un model de societat declinat tots els dies, concretament, per desenes de milions d'habitants, dels territoris més rurals al centre de les grans capitals Europees.

Sí, el voluntariat, tan remunerat com no remunerat és més que un fenomen agradable d'aliança entre ciutadans!

Únicament aquest voluntariat canvia, es transforma, pateix mutacions i, desgraciadament, poques polítiques públiques prenen en consideració les seves necessitats. A més a més, l'acompanyament de les estructures associatives, que són el suport de tots els engranatges, travessa per un període de crisi sense precedents!

Quan nosaltres som el model contrari d'un sistema econòmic alternatiu que, a la vegada, fa viure una economia no comercial, preocupada pel respecte de la diversitat dels individus, respectuosa amb el medi ambient, quan nosaltres defenem per acció quotidiana milions d'habitants una societat de confiança contra les pors i les exclusions precedents de l'home en període de crisi, nosaltres som els primers en augmentar els efectes de la crisi de la qual no en som responsables.

Per tant, l'esperit ve de tots els voluntaris i responsables de les associacions que porten dins ells un missatge increïble d'atenció necessària, que hauríem d'aportar els uns envers els altres, simple i sincerament.

Aleshores sí, visca l'any del voluntariat, però siguem sobretot exigents sobre els diferents responsables polítics locals, nacionals i europeus per dir-los que una altra societat més solidària passa per nosaltres!

afev **

L'Association de la Fondation Etudiante pour la Ville (Afev) és una associació d'educació popular creada el 1991 a França i el 2008 a Barcelona. El seu objectiu és mobilitzar estudiants universitaris i universitàries per intervenir en projectes solidaris locals. El projecte principal són els acompanyaments individuals.

“El concepte de voluntariat no sorgeix fins al segle XX. És quan apareixen les organitzacions, primer anomenades de beneficència i posteriorment associacions de voluntariat, que neix el concepte.” (A. Bruel, 1994) Tot i aquest pas a la denominació, la solidaritat, element que forma el voluntariat, existeix des dels inicis de la humanitat, donada la necessitat d’associació entre les persones per sobreviure. En l’Any Europeu del Voluntariat dediquem aquest monogràfic a aquesta figura i concepte.

ENTREVISTA AMB...

Violant Cervera Godia, directora general d’Acció Cívica i Comunitària

el Crit! Què representa el voluntariat per vostè?

Violant Cervera No és el que representa per mi sinó el que representa per un país com Catalunya. En la actualitat comptem amb més de 1800 entitats censades de voluntariat i això vol dir molta gent. Catalunya, a diferència d’altres comunitats autònomes, és un país que sempre s’ha caracteritzat per la gran vitalitat de la seva societat civil, que ha sabut organitzar-se per treballar i contribuir a la mateixa societat civil. Estic molt orgullosa de la societat que tenim, i això ens ajuda especialment en moments de crisi a tirar endavant.

el Crit! Creu que donada la crisi hi ha hagut un canvi respecte el voluntariat? S’ha experimentat un augment?

V.C Crec que més voluntariat no hi ha, el que passa és que la gent s’ha fet més conscient de la necessitat i la importància del voluntariat. En un moment de bonança econòmica es pot pensar que l’administració ho pot arribar a pagar tot, i no es valoren segons quines coses; en els moments de crisi és quan arribes a ser conscient que l’administració no pot arribar a tot arreu i, per tant, valors molt especialment aquesta feina que han fet durant molt de temps milers i milers de persones d’una manera absolutament silenciosa, és com si haguessin sortit a la llum.[...]

el Crit! Pensa que el voluntariat és una bona eina de compromís social?

V.C En la meua opinió, és la eina de compromís social. Com a definició genèrica del voluntariat, podríem dir que aquest és el temps lliure que dedica la gent a ajudar als altres sense buscar res a canvi. Molt relacionat amb el que deïem abans, les administracions no poden arribar a tot arreu i és la pròpia societat qui molts cops detecta quines són les seves necessitats. En moltes ocasions l’administració es troba a dalt, i quan està a dalt és molt difícil veure allò que succeeix a baix. Estic convençuda que Catalunya és el que és per moltes coses com l’empresa privada o el teixit econòmic micro que tenim, però especialment per la nostra societat que ha sabut organitzar-se donant part de la seva vida, del seu temps i a vegades dels seus recursos econòmics per treballar pels altres.

el Crit! Enfocant aquest compromís social a la joventut, com creu que es podria enfortir?

V.C Actualment el gruix de voluntariat és el de la gent gran perquè aquesta franja de població, dels 60 fins als 95 anys, és molt ampla. Hi ha franges d’edat que són molt proclius a treballar en temes de voluntariat perquè es senten molt actives i fora de la línia de treball. La gent jove té moltes ganes de fer coses però també té molta feina, estudien, treballen i també tenen ganes de passar-s’ho molt bé. Intentar col·laborar en temes de voluntariat de vegades pot ser complicat a no ser que els no tan joves fórem capaços de trobar àrees de voluntariat en les quals ells es poguessin sentir identificats i els hi puguin ser atractius.[...]

Potser el problema és que els més grans no deixem espai per als joves, i quan es manifesten el que fem és esperar a que passi, i això és culpa nostra

el Crit! Vinculant el compromís de la societat catalana a la lluita contra les desigualtats, creu que aquesta lluita l’hauria de portar a terme l’administració, l’empresariat o la ciutadania o tots? Com es podria dur a terme?

V.C Crec en les lluites de la ciutadania. Crec que les administracions el que han de fer és recolzar econòmicament aquests projectes. Com a administració potser acabes contractant gent que, tot i ser molt bons professionals, ho fan des d’una òptica molt allunyada. Quan ho fas des de baix, des de les pròpies entitats, el grau de percepció es molt més afinat, molt més directe. Les administracions han de ser capaces de tenir els recursos suficients, detectar quines són les zones de risc o els problemes que hi ha; si tens la sort de tenir una entitat que a més a més pugui ser del barri molt millor, perquè està especialment implicada donat que són els seus veïns qui tenen els problemes. En aquests casos crec que ho poden fer molt millor i l’administració el que ha de fer és recolzar-ho i donar les eines.

Un dels problemes que tenim com a administració és que no som auto crítics. I això és un error; quan un comença un projecte ha de ser capaç de parar algun dia i analitzar com ha anat, si ha funcionat o no i posar-hi solució.

el Crit! Quines seran, en aquesta legislatura, les grans línies del Departament en l’àmbit de l’acció cívica?

V.C El primer és relligar les dues direccions generals, la cívica (equipaments cívics de la Generalitat) i comunitària (voluntariat i desenvolupament comunitari: detectar zones de risc i exclusió social i fer projectes que fan les mateixes entitats en convenis amb els ajuntaments). Transformar l’Observatori del Civisme en un Observatori de Civisme i Valors, valors universals (com el treball, l’esforç, la convivència), en cap cas valors ideològics, on el que volem és intentar defugir de la definició típica o tradicional del civisme, que no és allò de no llençar el paper del xiclet al terra o no fer graffitis a la paret.

Cal donar-li una altra dimensió més relacionada amb el tema dels valors i des de la part de voluntariat també intentar-ho casar tot. El que volem és detectar nous projectes d’exclusió social o de desenvolupament i juntament amb les entitats estar al costat d’aquestes entitats perquè puguin desenvolupar aquests projectes. Ara mateix no volem encetar línies noves, les línies ja són les correctes si no que hem de ser capaços, d’analitzar-ho tot i si un projecte funciona doncs continua, si un altre no, s’ha de mirar de reconduir i si no es pot fer res, doncs fer un de nou.

el Crit! Donades les circumstàncies actuals, creus que pot arribar un moment en què les entitats estiguin lluitant més per sobreviure, amb la qüestió de les subvencions, que no pas fent un servei?

V.C Crec que no. Les entitats igual que tothom s’han de posar al dia i crec que ho estan fent bé perquè primer és el primer any d’ajust més fort i tothom ha de reaccionar; aquest primer any potser hem d’intentar sobreviure però amb poc temps tothom s’ha posat al dia. També hi ha una certa responsabilitat de l’administració perquè quan no compleixes perquè pagues tard la subvenció fas anar a les entitats malament perquè ells compten amb uns recursos determinats. Crec que sí els ha costat però tothom és conscient ha anat adaptant les seves activitats als seus recursos. D’altra banda, tampoc han deixat de complir els seus objectius, potser han hagut d’ajustar programes nous o no créixer tant però s’han intentat mantenir. Si es té una gran base de voluntariat, que és on es sustenten els projectes, es poden mantenir.

el Crit! Per què es va canviar el nom del departament a Benestar i Família?

V.C Un dels objectius de tot govern és aconseguir el benestar social de tots els ciutadans i aquesta és una part del nom. Per l’altra part, afegir el nom de família és per que considerem que la societat viu entorn la família, independentment del tipus o format d’aquesta. El que s’intenta és aconseguir el benestar individual, que cada persona pugui ser lliure dins del seu camí vital i donant suport al nucli familiar, sigui com sigui aquest.

Editorial

Quan vam decidir fer aquest monogràfic sobre el voluntariat, vaig estar buscant definicions perquè sempre he pensat que un diccionari és un bon reflex del pensament d’una societat (per sort, no de tothom!) i vaig trobar que eren excessivament simplistes (almenys en aquest concepte) fins que vaig trobar el de l’Institut Català del Voluntariat que ho defineix com a: «conjunt de persones que efectuen una prestació, voluntària i lliure, de serveis cívics o socials, sense contraprestació econòmica, dins el marc d’una organització estable i democràtica que comporti un compromís d’actuació a favor de la societat i de la persona.»

El voluntariat d’igual i diferent forma de com el coneixem avui en dia, és present a la nostra societat des de sempre però, tot i la seva evolució i diferents maneres d’entendre’s, és arrel de la crisi dels 70, quan l’estat comença a tenir en compte les entitats no lucratives i d’economia social i les associacions... el que avui coneixem com a «tercer sector». Però, per sort, el voluntariat no hi és ni a causa de la crisi ni quan hi ha crisi, si no que es mou per solidaritat.

«La solidaritat és el sentiment motor de tota acció voluntària que va més enllà de l’assistència i es basa en les necessitats i/o inquietuds socials. Fa adquirir un compromís social del qual deriva la participació social bàsica per poder transformar la societat; té uns propòsits de fons, es realitza amb professionalitat i està amanida amb altres valors com ara el compromís, la responsabilitat, el servei, el gaudiment i el respecte.» (Curs d’iniciació al voluntariat).

Compromís i responsabilitat... crec que són dues paraules molt importants en referència al voluntariat.

De vegades es creu (falsament, crec) que pel fet de ser una persona voluntària pots fer el voluntariat «a mitges»... m’explico: quan una persona es planteja un voluntariat ha de pensar: per què ho vull fer? què vull fer? com ho vull fer? quan temps hi vull dedicar?... i ser-ne conseqüent; ara bé, les entitats també hem de ser conscients que la vida dóna moltes voltes i el temps o la motivació que un voluntari té avui, pot no ser la mateixa d’aquí a un temps per diferents motius. En aquests anys ha evolucionat molt i, avui en dia, entenem el voluntariat com un fenomen social amb un paper important en la transformació i millora de la societat i on la participació social i el compromís solidari de la societat és molt important. Plantejat, penso, en la horitzontalitat del voluntariat entenent-lo com a un servei de mi cap a la societat i de la societat cap a mi i no des de la verticalitat, de mi cap a la societat.

En la meua opinió (i suposo que en la de moltes altres) el voluntariat té, per descomptat, una part d’altruisme (aquesta paraula que tant ens agrada usar als del sector) per la gratuïtat, pel temps que s’ofereix, pel fet de no esperar res (material) a canvi; i també una part d’egoisme (si tots els egoismes fossin així...) ja que fent un voluntariat t’omple, tens una recompensa personal, t’enriqueixes, aprens, coneixes gent... dónes i reps... sobretot reps!! De fet penso que, el major beneficiari alhora de fer un voluntariat és un mateix.... aleshores, què millor, no? Visca el «bonisme»!

No volia acabar però sense recordar que hem de gaudir amb el voluntariat, passar-nos-ho bé!

LAIA BERNUÉS

Voluntariat... de quin tipus?

El 2010 la Generalitat de Catalunya va crear el Consell de l'Associacionisme i el Voluntariat de Catalunya, un òrgan consultiu que s'encarrega d'assessorar el Govern en matèries associatives i de voluntariat. També és el responsable de dur a terme els programes i projectes necessaris per aconseguir que el voluntariat i el món associatiu afrontin positivament el seu futur, la seva capacitat d'incidència social i el procés de creixement i de consolidació.

Hem demanat a algunes de les entitats que en formen part que ens parlin dels diferents tipus de voluntariat a Catalunya

> ÀMBIT COMUNITARI

El voluntariat és una manera altruista de treballar per la comunitat, és a dir pels altres, ja sigui des de "lo local", que són els barris – marc on actuem les entitats veïnals-, o des d'àmbits globals com la defensa dels drets humans, culturals i socials, del medi ambient, etc.

Ara bé, cal etzibar clarament que cada vegada les persones voluntàries ens trobem amb més "pals a les rodes" per seguir treballant pel benestar de la comunitat. Per exemple, les llargues jornades laborals impossibiliten desplegar amb facilitat aquestes tasques per la comunitat. Per fer front aquesta realitat creixent, des de fa cinc anys la Confederació d'Associacions Veïnals de Catalunya (CONFAVC)- organització que aglutina a 653 associacions veïnals i 29 federacions- reivindica la instauració d'unes "hores voluntàries" en els horaris laborals de les persones que tenen aquest activisme per la societat, i que també estan creant riquesa en forma de serveis, encara que no siguin remunerats.

> ÀMBIT SOCIAL

Les entitats socials de Catalunya compten amb més voluntaris* a causa de la crisi. Molts dels nous voluntaris són persones de més de 60 anys (persones que la crisi ha perjudicat) i també joves en situació d'atur. El 2011 serà un any clau, no només per la celebració de l'Any Europeu del Voluntariat, sinó perquè el voluntariat serà necessari per afrontar el creixement de la demanda social.

Voluntari és el que, a més de les seves tasques professionals, d'una manera continuua, desinteressadament i responsable dedica part del seu temps a activitats no a favor seu ni dels associats (a diferència de l'associacionisme), sinó a favor dels altres o d'interessos socials col·lectius, segons un projecte que no s'escapa en la mateixa intervenció (a diferència de la beneficència), sinó que tendeix a eradicar les causes de la necessitat o marginació social.

El voluntariat social és un camí per exercir la solidaritat. És una acció concreta que es sustenta i es simbolitza en una actitud de recerca de justícia social, coherència i solidaritat cap als més dèbils. Com a acció voluntària implica una relació directa entre el voluntariat i les persones marginades, a través de la participació en programes d'una organització. És la part més visible del voluntariat. Però el voluntariat és també una forma de participació social, una manera d'aproximar-se als problemes dels altres amb respecte i una actitud de responsabilitat davant de les estructures socials injustes.

L'acció voluntària és la part més concreta del

A més, cal visualitzar que aquestes entitats, en el marc d'un Estat del Benestar decreixent, estan desplegant unes tasques imprescindibles per fer més habitable el nostre món. Tasques que, en alguns casos, les administracions públiques haurien d'assumir i no ho estan fent.

El món del voluntariat està vivint transformacions davant de les quals cal reflexionar: el retall dràstic de les subvencions que fan perillar la seva supervivència, la creixent professionalització del tercer sector – que no té res a veure amb la necessitat de formació del voluntariat-, o la carència de representació a òrgans de decisions cada vegada més importants i globalitzats, com per exemple el mateix Parlament Europeu.

Nous reptes per una voluntariat que seguirà transformant-se. Ara bé, caldrà reflexionar cap a on, per evitar que l'objectiu final de la seva existència, el treball pel bé de la comunitat, canviï en les formes d'intervenció però no en la seva essència.

>Joan Martínez - CONFAVC

voluntariat, el costat visible que es situa en un temps, en un lloc i en uns compromisos. Gratuïtat, continuïtat llibertat, solidaritat o formació són alguns dels senyals d'identitat que defineixen l'acció voluntària. Però el voluntariat és alguna cosa més que una acció concreta, que per si mateixa té el perill de convertir-se en beneficència o assistencialisme sense repercussió en les causes que produeixen marginalitat.

El voluntariat és una activitat que podem exercir tots independentment de la nostra edat, professió, coneixements o qualsevol altra característica personal. És qüestió d'orientar-nos cap al servei més adequat.

La Federació Catalana de Voluntariat Social (FCVS) treballa per promoure el voluntariat social i reconèixer la seva importància com a xarxa transformadora, agent promotor de canvis socials i protagonista de l'acció entre els més desfavorits.

Per fer-ho, la FCVS treballa en dues línies prioritàries d'acció: sensibilitzar la població a l'entorn del voluntariat social; i fomentar serveis en xarxa orientats a les entitats federades, comptant amb la seva participació i sumant sinèrgies amb totes elles. La FCVS treballa des del 1989 a tot el territori català amb quatre seus territorials i més d'una vintena de punts informatius a tot Catalunya. A Catalunya hi ha 287 entitats socials que pertanyen a la FCVS. Totes són entitats que promouen el voluntariat en diferents àmbits: salut, immigració, inserció laboral, gent gran, discapacitats físiques i mentals, penitenciari, persones sense sostre, drogodependències i lleure educatiu.

>FCVS

> ÀMBIT CORPORATIU

El Voluntariat d'Empresa suposa una gran oportunitat

Fer voluntariat no sols és una acció de servei i solidaritat. També és una porta al propi desenvolupament, a descobrir i posar en pràctica habilitats personals. I sobretot, és una manera d'entendre la condició de ciutadà, sabent que fas una cosa que val la pena, de la qual ets pots sentir orgullós.

En els darrers anys, algunes empreses, en el marc de la seva Responsabilitat Social, han engegat programes de voluntariat que han fomentat que els treballadors que ho vulguin puguin col·laborar en entitats no lucratives del territori. Malgrat que sovint coneixem més els casos de grans empreses, també són moltes les pimes que hi estan compromeses.

El voluntariat és fruit d'una decisió personal, en la qual l'entorn, l'entitat, l'empresa hi pot influir i sobretot aportar les seves facilitats i impuls. Però la càrrega de la decisió és d'un mateix i sols adquireix ple sentit en la mesura que hom la integri dins el seu compromís personal. De fet, en el cas de la pràctica promoguda des de l'empresa seria més apropiat parlar de Voluntariat de Treballadors i Treballadores, posant l'accent en la persona. Tanmateix, s'ha imposat molt ràpidament l'expressió anglòfona traduïda molt literalment del Corporate Volunteering per Voluntariat Corporatiu. Farem bé si

almenys en suavitzem la duresa amb un més amable i contextualitzat Voluntariat d'Empresa.

Alguna cosa ha anat canviant. No fa pas gaire, si posaves al CV que eres voluntari et podien prendre per una persona innocent, dòcil i de bona fe. Ara és un valor perquè l'empresa entén que ets una persona emprenedora, amb inquietuds, disposada a treballar en equip, preparada per a la interculturalitat, capaç d'afrontar reptes i actuar com un tot-terreny.

Per a les ONL, el VdE també pot suposar una manera interessant d'amplificar els punts de contacte amb la realitat empresarial i enriquir-se humanament i renovar-se en idees. La presència del VdE pot suposar veritablement un gran pas, si qualla d'acord amb les expectatives que podem posar-hi, en la mesura que obre les portes de molts ciutadans que en la seva trajectòria vital i social no havien tingut l'oportunitat de prendre una decisió com aquesta.

Expressem el desig que mitjançant els programes de voluntariat les empreses puguin construir ponts amb la comunitat, apuntant vers una millor satisfacció de les necessitats socials, les inquietuds dels treballadors, i sense dubte, amb una repercussió en la millora organitzacional dels equips humans de l'empresa..

>J.M. Canyelles - Responsabilitat Global

SABIES QUE...

* A Catalunya el tercer sector social representa 2,8% del PIB, en formen part 7500 entitats, mobilitza 245.000 persones voluntàries beneficiant a 1,7 milions de destinataris ?

>ÀMBIT AMBIENTAL

«El voluntariat ambiental consisteix en la participació lliure, organitzada i altruista en la conservació dels recursos naturals i en la millora de la qualitat ambiental, mitjançant activitats i programes, tant els que tenen una vessant d'acció sobre el medi pròpiament dita o de sensibilització i d'educació ambiental».

És a dir, ets un voluntari ambiental quan col·labores

amb una entitat en la reforestació d'un bosc, quan participes en el seguiment d'una espècie en perill d'extinció, quan tens cura d'un tram de riu o quan ajudes a netejar una platja. I per ser voluntari ambiental podeu contactar la Xarxa de Voluntariat Ambiental de Catalunya (XVAC) o directament amb les entitats que s'hi dediquen. I és que la XVAC pretén ser una referència en aquest sentit. Aglutina tot d'entitats

catalanes que realitzen programes i actuacions amb voluntaris ambientals. I la seva feina és precisament aquesta: promoure el voluntariat ambiental entre la gent, a més de donar suport a les associacions, oferir formació per als que s'hi volen dedicar i facilitar el treball en xarxa entre les entitats, per tal de sumar esforços entre tots.

>XVAC

QUI FORMA EL CONSELL DE L'ASSOCIACIONISME I EL VOLUNTARIAT DE CATALUNYA (CACV) ?

-Federació Catalana de Voluntariat Social (FCVS)
-Entitats Catalanes d'Acció Social (ECAS)
-Federació Catalana d'Entitats Contra el Càncer (FECEC)
-CONFAVC
-Coordinació de Colònies Casals i Clubs d'Esplai
-Federació d'Organitzacions Catalanes Internacionalment Reconeegudes (FOCIR)
-Xarxa de Voluntariat Ambiental de Catalunya (XVAC)
-Ens de Comunicació Associativa
-Federació Catalana d'Entitats Corals (FECEC)

-Casal dels Infants del Raval
-Creu Roja
-Taula del Tercer Sector
-Càritas
-CCOO
-UGT
-La Confederació
-Fundació «La Caixa»
-Federació de Municipis de Catalunya
-Associació Catalana de Municipis i Comarques

VOLUNTARIAT

com la fam dels infants, prevenció de catàstrofes, obesitat

infantil, ecologia i alfabetització. El GYSD és un dia global que es duu a terme a les diferents parts del món i que ha de ser accessible per les escoles, la comunitat i les entitats religioses. YSA lidera Global Youth Service Day. Aquest any, Youth Service America – l'organització global que millora les comunitats incrementant el número i la diversitat de joves que tindran un paper en la organització del GYSD – potser ha viscut l'etapa més important dels últims 25 anys.

YSA ha repartit més d'1 milió de dòlars en subvencions per primera vegada i ha acollit un nou col·laborador, Sodexo Foundation, que es suma als vells col·laboradors com State Farm, UnitedHealthcare, The Walt Disney Company, the National Education Association, the Corporation for National and Community Service i Special Olympics. Els dos projectes que es destaquen del GYSD 2011 són la Miss Amèrica 2011, Teresa Scanlan de 18 anys que s'ha afegit a la lluita contra l'obesitat aprenent una dansa tradicional Filipina – Tinkling – de joves Jamaicans. I al mateix temps el ex-president Clinton, que ha sigut molt actiu amb el GYSD mentre estava a la Casa Blanca, ha fet un discurs a Little Rock, Arkansas sobre la importància del voluntariat de joves.

Impacte del voluntariat sobre la societat El nostre món s'enfronta a profunds desafiaments que requereixen el compromís de tothom, si els volem superar amb eficàcia.

Quan això es fa en el marc de programes i organitzacions estructurades, el voluntariat de joves és una intervenció estratègica que ajuda als joves a navegar des de la infància cap al món adult. Malgrat que hem tingut un GYSD 2011 amb molt èxit, nosaltres, com societat, hem de sempre ser conscients de les nostres realitats socials: 14,1 milions d'infants viuen en la pobresa, 17 milions d'infants no tenen bastant menjar cada dia, un de cada 50 joves no sap on dormirà avui. En les nostres hores més fosques, els Joves Americans han mostrat una perseverança i una força que caracteritza el nostre país des de fa segles, fent-nos més potents després de guerres civils, la Gran Depressió, el 11 de setembre i la crisi econòmica actual, 63,4 milions d'americans van fer voluntariat al 2009, amb un augment de 1,6 milions de persones, el major increment de la última dècada. Entre els joves (entre 16 i 24 anys) hi ha hagut un salt de més de 8,2 milions de joves compromesos al 2008, amb un increment de 441,000 joves més, respecte els anys anteriors.

> Jen Voss

<http://www.gysd.org/> o www.ysa.org

SABIES QUE...

- > 114 milions de nens en edat escolar no van a l'escolar.
- > Un de cada cinc nens no tenen accés a l'educació.

Un Techo Para mi País arriba a República Dominicana emoment en el qual el treball voluntari estava prenent protagonisme. Els joves hem trobat el nostre espai, com a força d'acció, unint-nos sota causes més que nobles i tenint com a bandera la solidaritat, amb la qual hem treballat per ajudar als qui menys tenen, als qui sofreixen malalties, i en la cura i protecció del medi ambient.

És precisament la solidaritat el valor que el nostre treball ressalta. Diu Eduardo Galeano que "La caritat és humiliant perquè s'exerceix verticalment i des de dalt; la solidaritat és horitzontal i implica respecte mutu". És sobre la base d'aquestes idees que es teixeix la nostra forma d'acció, amb la qual es treballa no solament per a uns altres, sinó amb els altres, de la forma més inclusiva possible. Un problema que ens preocupa de manera especial, consisteix a tractar d'eradicar l'esquerda social tan marcada que existeix en qualsevol lloc d'aquest territori.

República Dominicana és un dels països que més ha crescut econòmicament en els últims anys, no obstant això, aquests recursos han quedat en mans de molt pocs. Mentre alguns empresaris i polítics augmenten la quantitat d'habitatges, el 45% de la població no ingressa més de 2 dòlars per dia, aconseguint nivells d'indigència del 18%, que veu com els seus ingressos es redueixen a la meitat, és a dir: 1 dòlar diari. Aquestes condicions vénen acompanyades de limitacions o la inexistència de serveis bàsics com a aigua potable, clavegueram pluvial, electricitat, un simple camí pavimentat, o l'exclusió social.

De totes aquestes característiques que fan que una família d'extrema pobresa visqui una situació de veritable urgència, és la falta d'un habitatge digne la que en una primera etapa treballem nosaltres com a organització de voluntaris. Combatem juntament amb les famílies perquè el zinc vell, el terra i el sostre ple de forats no sigui la seva llar, ens unim per portar esperança en cada jornada de construcció.

El voluntari té a les seves mans l'oportunitat de demostrar que la realitat es pot transformar, involucrant-se amb les famílies dels assentaments, coneixent els seus problemes i aportant solucions, canviant així la indiferència per compromís. Després que la nostra condició econòmica ens va dividir sense el nostre consentiment en néixer i cadascun s'encasella en els estudis que tria a la universitat que pot pagar; una idea, un somni ens uneix a tots sota un lema, eliminar l'extrema pobresa i la falta d'oportunitats que tenen milions d'éssers humans en néixer.

Ningú tria viure així, sense oportunitats i està en nosaltres els voluntaris, que triem el treball sense recompensa econòmica, donant el nostre intel·lecte, les nostres hores lliures a la recerca d'un canvi en la qualitat de vida de les nostres famílies que menys tenen, denunciar la indiferència, demostrar que podem tenir un millor present; que tant República Dominicana, com la resta de Llatinoamèrica no són territoris pobres, són territoris injusts. Com a voluntaris podem viure el treball físic, sentir-nos realment útils en la nostra condició més natural, sense llunyanies, sense evitar el contacte, perdent-li la por al món, canviant tabús i censures, atrevint-nos a protestar, a exigir el que creiem just, a construir el món que somiem.

Un Techo Para mi País existeix gràcies a la iniciativa de milers de persones que no es permeten quedar-se de braços plegats mentre observen la incapacitat dels governs per solucionar problemes de gran urgència. D'aquesta forma, treballant de manera voluntària aconseguim informació, generar recursos i dur a terme jornades de construccions extenses i massives; donant d'aquesta forma un recurs invaluable, l'amor al proïsme que centenars de famílies reben i al seu torn retornen al voluntari el major dels pagaments, l'agraïment sincer i el sentiment que deixa ajudar a els qui més ho necessiten.

El treball voluntari avui més que mai és de summa importància. Crea la possibilitat d'unir-nos com a generació i canviar la consciència, deixant un precedent que els joves estem canviant la realitat, convidant a tots en la societat a ser part.

> José Julián Sevilla

<http://www.untechoparamipais.org/rd/>

Mapa de Peters

Plasmar una superfície corba, com la Terra, en una altra plana, com un mapa, requereix inevitablement d'una deformació d'angles o de superfície. El mapa mundi que estem acostumats a veure, el va crear en Mercator el 1569; molt apropiat per a la navegació perquè presenta una bona aproximació a la

seva zona central, però a les zones corresponents a nord i sud. El mapa de Gall - Peters equilibra les dimensions dels països del Sud no semblant a la realitat. Aquest mapa és reconegut

Bolívia, situada en el cor de Sudàmerica, compta amb vora 10 milions d'habitants en un extens territori que abasta diferents pisos ecològics com: nevats eterns, valls mesotèrmiques i amazonia.

A la ciutat de Santa Cruz de la Sierra, sorgeix un dels barris impulsors del voluntariat, el barri San Isidro que, a partir del 1998, per iniciativa de joves, homes i dones, decideixen treballar per millorar les seves condicions de vida, lluitar contra la pobresa, la marginació, l'estigma i l'oblit, i reivindicar la seva dignitat enfocats en un treball conjunt que no es limitava a esperar de les autoritats el poc suport que, de tant en tant arribava. Accions tan simples però tan contundents i carregades d'afectivitat, de solidaritat, companyerisme, van fer que, des d'un inici, els veïns i veïnes participessin activament. Amb esdeveniments públics i llistes de carrers, es van arreglar parcs i jardins, camps esportius i un petit espai que avui permet realitzar activitats teatrals, musicals, formatives i d'esplai en general. Per San Isidro van passar personatges de renom internacional, nacional i local, motivant això al fet que nens i nenes puguin veure més enllà de les seves manques i lluitar, no soles ni solos, per un millor futur personal i un millor país cada dia.

El 2006, aquests joves, homes i dones, van poder aconseguir un somni. Van arribar al Primer Mundial de Futbol. De carrer que es realitzava paral·lel al Mundial oficial de la FIFA i van obtenir el tercer lloc per a un país que dona poca importància a l'esport, la salut i l'educació.

barcelona.afev.org

VIAT PEL MÓN

Els joves de França escullen les associacions. Si no confien ni en les polítiques, ni en els medis de comunicació, ni en les empreses continuen manifestant una molt gran confiança en les associacions. És el que diuen sobretot les enquestes «valors dels joves» que fem a l'INJEP, l'Institut Nacional de la Joventut i de l'Educació Popular, organisme públic en part comparable a l'Injuve a Espanya.

Una enquesta recent feta el setembre de 2010 a càrrec del Ministeri de la Joventut posava en evidència que 66% dels joves de 16 anys a 30 anys confien en les associacions per millorar el seu futur, només 35% confien en els sindicats i 9% en els partits polítics! Per tant, veuen en general en les associacions, una eina excel·lent per concretar les seves accions.

Però això no vol dir necessàriament, que els joves es comprometin massivament a les associacions. Les seves aportacions en una acció feta per una associació no es tradueix necessàriament en la seva adhesió a l'associació. De fet, aproximadament només un jove de cada tres participa en una associació i, si considerem aquells que participen puntualment en les associacions sense adherir-s'hi, la xifra és de un jove de cada cinc.

Tanmateix, s'ha de distingir el voluntariat en una associació i el voluntariat en una acció concreta feta per una associació. En aquesta última és on els joves dediquen més temps a una acció de voluntariat.

Per a un jove, tenir una activitat voluntària no és només adherir-se. El seu compromís pren formes molt diversificades i és sovint puntual i amb canvi d'objectius; és allò que un sociòleg francès ha designat com el compromís "post it" dels joves. El que compta sobre tot és "ser útil", desenvolupar un compromís que té resultats immediats perceptibles. De manera més general, s'assisteix avui a una participació més compromesa dels joves en la vida de la ciutat a través de les associacions en ressonància immediata amb un comportament polític general "més implicat i més protestatiu" que no passa per l'adhesió als partits polítics ni, fins i tot sovint, a les eleccions.

>Jean-Claude RICHEZ
Injep www.injep.fr

CONGRÉS EUROPEU VOLUNTARIAT

El 2011 és l'Any Europeu del Voluntariat i Catalunya compta amb més de 15.000 associacions actives, 2.500 fundacions i més de 800.000 persones voluntàries que dediquen part del seu temps a fer tasques de voluntariat. De manera altruista ajuden a persones amb risc d'exclusió social, regeneren el medi ambient, fomenten la cultura popular i col·laboren en espais, hospitals i associacions de veïns. Durant el mes de novembre s'ha celebrat a Barcelona

el II Congrés Europeu del Voluntariat, com un espai que marca l'inici de la posada en comú de coneixements i experiències en l'àmbit del voluntariat i implicant-hi persones voluntàries, les entitats, les xarxes socials, les empreses, les administracions, els agents educatius i altres ens de qualsevol indret d'Europa.

Més de 100 milions d'europesos estan compromesos amb activitats de voluntariat i experiències solidàries per millorar la societat. Europa compta també amb diverses idees, models i tradicions pel que fa al voluntariat.

L'Any Europeu del Voluntariat s'ha fixat, entre d'altres, els objectius de promoure el voluntariat com a part del foment de participació cívica; impulsar i millorar la qualitat de les organitzacions de voluntariat; recompensar i donar reconeixement a les activitats voluntàries; i augmentar la consciència del valor i la importància del voluntariat.

L'Any Europeu del Voluntariat 2011 és una celebració del compromís dels milions de persones voluntàries europees que treballen a les seves comunitats durant el seu temps lliure sense rebre diners a canvi i un repte per a les tres quartes parts de la població europea que no participa en cap activitat de voluntariat... aquestes persones també poden marcar la diferència!

FES VOLUNTARIAT, MARCA LA DIFERÈNCIA!

a les zones superior i inferior
l presenta grans deformacions.
(1856) és un enfocament més
s dels continents i països, on els
més petits del que realment són.
per l'ONU i les ONG's per donar

una visió més ajustada del món. Ambdues projeccions
presenten importants distorsions, però el que no enganya
són les dimensions de tots dos hemisferis (el nord amb
49 milions de km² i el sud amb 99 milions de km²).
Podríem dir que el mapa de Peters és tan «incorrecte»
com el de Mercator, però ofereix una visió diferent de la
Terra.

A la seva tornada, aquests joves de província, van ser rebuts com a herois i perviuen, malgrat els pocs anys, en la memòria col·lectiva del poble. Tota la comunitat, de manera voluntària, va sortir als carrers que estava empaperats de colors amb missatges que rendien el seu tribut als i a les que els van fer visibles dignament.

I és així que el Centre Cultural San Isidro, treballa. Des d'abaix, amb la gent, generant i promovent oportunitats laborals, formatives, esportives i culturals en homes i dones de totes les edats. La seva fi, va més enllà d'un projecte concret; la seva aposta és forjar lideratges, promoure la democràcia participativa, la integració, la inclusió social, la defensa dels drets humans, la lluita contra la pobresa, la promoció d'una cultura de pau i la integració social, entre uns altres. La tasca és llarga i àrdua, però s'està construint, sota un mateix somni, el Primer Barri Cultural i Esportiu de Bolívia.

Actualment, són un exèrcit de voluntaris i voluntàries les que treballen, somien i construeixen en i des de San Isidro. Vénen de tot arreu del món i això ens fa confirmar que nostra gran casa, el nostre planeta, necessita que tots treballem junts i la cuidem.

>Fernando Figueroa y Juan Pablo Sejas
www.asociacionsanisidro.org - www.futbolstreet.blogspot.com

Sud-àfrica és una nació de uns 49 milions d'habitants que pateixen molts reptes de desenvolupament: pobresa generalitzada, desocupació, moltes zones no tenen accés al aigua potable i a l'electricitat i, tot i l'existència de zones metropolitanes importants amb recursos, aquestes estan sovint envoltades per un mar de municipis de barraques.

Des de l'arribada de la democràcia, el govern ha suportat el desenvolupament però, malgrat això, no és suficient. Per aquesta raó, han crescut el número d'entitats sense ànim de lucre.

Ubunye vol dir "treballant junts"; la seva acció es fa en escoles amb poc recursos, superpoblades, on falten ensenyants i als suburbis de les zones urbanes.

Ubunye està regida per estudiants de Cape Town, i s'encarrega de 3 projectes sempre amb el objectiu de destacar talents i competències. Ubunye és una organització totalment gestionada pels estudiants, basada a la universitat de Cape Town i proposa 3 projectes:

-Inkanyesi: projecte que permet als que estan acompanyats veure les oportunitats que hi ha fora del sistema escolar.

-Teachout: es defineixen zones claus per a l'ensenyança de mates, ciències i anglès. Ensenyances bàsiques a Sud-àfrica.

-The Township Debate league: el debat serveix de suport per a incrementar les competències analítiques i de comunicació.

Es fomenta l'interacció entre el voluntariat i els acompanyats (learners = els que aprenen). A través d'aquest compromís els "learners" desenvolupen un interès personal i una responsabilitat pel seu futur que, al final, els portara a millorar les seves condicions.

L'acció d'Ubunye es feta totalment pel voluntariat que es recluten dues vegades l'any, al principi de cada semestre. És un compromís continu que dura tot el curs. Es tracta realment de crear un vincle entre els "learners" i voluntariat. Les persones voluntàries que es comprometen amb Ubunye, estan en contacte amb una organització que desitja tenir un impacte visible en la comunitat.

>Jacqui Watson
<http://ubunye.org.za/>

>VOLUNTARIAT A LES UNIVERSITATS

Entrevisteti als responsables de les àrees de cooperació i/o voluntariat de les tres universitats públiques de Barcelona, per a que ens parlin sobre el voluntariat a les universitats.

Universitat Pompeu Fabra

>Entrevista Júlia Garrusta – UPF Solidària
Any de creació de la UPF Solidària:

1. Fonamentalment, la idea era que totes les activitats que ja es feien a la universitat en matèria de voluntariat, solidaritat i cooperació estiguessin més reunides i, sobretot, es pretenia potenciar la participació de la comunitat universitària en activitats de solidaritat i cooperació.

Una via de participació molt clara és el voluntariat, i en aquest sentit l'actuació a totes les universitats és molt similar. Per una altra banda, es volia que a aquells que desitgessin fer aportacions econòmiques se'ls proporcionés informació molt clara i transparent de la destinació dels seus diners. En aquesta mateixa línia, els projectes als quals es destinen les aportacions són presentats pels propis estudiants, professors i PAS, i per tant també s'implica a la comunitat universitària d'una manera molt directa. Per últim, un altre propòsit en la creació de la UPF Solidària era donar cos a activitats que ja es venien fent a la Pompeu i aconseguir que estiguessin més recollides i també acollides.

2. Quan es va pensar en la creació de la UPF Solidària, la intenció era que els estudiants participessin molt perquè tots els aspectes de solidaritat i cooperació donen una formació personal que enriqueix l'estudiant des del punt de vista ciutadà. A la Pompeu Fabra formem professionals però en la nostra opinió, seria molt millor si aquests professionals també són exemplars dels del punt de vista ciutadà i, per tant, la solidaritat era una branca de la formació personal que ens semblava important que

estigués a l'abast dels estudiants. Tot i que en la realitat no ens trobem amb tota la implicació desitjada, aquests són elements que amb independència que tinguin molta participació o no, han d'estar aquí per tal que aquell que vulgui participar ho pugui fer.

3. Com sabeu, la Pompeu Fabra es diferencia de les altres universitats en la càrrega lectiva; el nostre sistema és trimestral, cosa que implica deu setmanes de classe més quinze dies d'exàmens, i això sense parar en tot el curs. Reconec, que aquesta estructura trimestral i l'aplicació del Pla Bolonya, que requereix una major dedicació, impedeix que els estudiants puguin realitzar voluntariat tot i que ho vulguin donat el poc temps de que disposen.

D'altra banda, considero que el context actual de crisi ens han de fer veure que el món tal i com el tenim muntat no acaba de funcionar. I aquí és on incideix el voluntariat que, tot i que per ell mateix no pot arreglar el món, pot contribuir a millorar-lo. Una persona que ha realitzat un voluntariat, pot, en un determinat moment de la seva vida prendre unes decisions en front d'unes altres precisament per la sensibilitat que aporta

el voluntariat. Per tant, jo personalment crec en la importància del voluntariat. I en aquest mateix sentit, no hi pot haver canvi si no es dona formació a aquest voluntariat. Tornant a la universitat, cada vegada els estudiants són més conscients de la realitat social i hi ha molts professors implicats que els ajuden a veure aquesta situació i prendre consciència.

Molts d'ells entenen el voluntariat com a reacció, com una via d'actuació en la societat i de transformació.

Universitat Politècnica Catalunya

>Entrevista Daniel López– UPC Solidària

1. L'any de creació del Centre de Cooperació per al Desenvolupament és el 1992. Aquell era un moment on la cooperació per al desenvolupament formava part de les inquietuds socials, de fet és el moment on neixen moltes ONG. I col·lectius de la universitat, sentint la mateixa necessitat que es sentia al carrer (campanyes del 0,7%...), van impulsar la creació del Centre de Cooperació. Abans ja s'havien fet activitats de cooperació per al desenvolupament però a partir d'aquest moment es crea una unitat amb la finalitat d'impulsar i de dur a terme projectes. Cal dir que és la primera unitat amb aquesta finalitat de totes les universitats espanyoles.

Inicialment els motius eren els mateixos que van impulsar a la creació de les ONG, un treball clarament de voluntariat o un treball més assistencial però al llarg dels anys hi ha hagut una evolució molt important i és molt diferent de la situació actual.

2. Quan es va pensar en la creació de la UPF SolCom portem molts anys treballant, les nostres expectatives són molt ajustades a la realitat. Vist des de lluny, la imatge d'un enginyer pot ser d'una persona freda, que estudia molt, que viu aïllat. Tot el contrari, en cooperació universitària per al desenvolupament a nivell espanyol, les universitats més actives són les politècniques. La visió de que l'enginyer fa una tasca que té una repercussió social molt baixa en contraposició amb, per exemple, un mestre que la seva repercussió és molt alta és intuïtivament així però la realitat és molt diferent. Tenim una

comunitat que es mou en projectes sobre el terreny de l'orde de gairebé 500 persones i alguns fent estades realment llargues, fins i tot de 2 anys, i bàsicament de forma voluntària. Amb aquestes dades i pensant en la mida de la nostra universitat és un valor molt alt. També hi ha una implicació important del professorat i l'experiència demostra que quan demanes consell i ajuda als professors, un percentatge molt elevat es troben disposats a participar, a viatjar i fer un esforç. Les expectatives són molt bones i el resultat també ho és. Si no fem més és perquè la nostra limitació és de recursos econòmics, donat que la universitat no és una entitat financeradora i disposem de molt poc recolzament exterior per poder seguir treballant en aquesta direcció. Per tant els nostres límits no són les persones sinó que són els recursos.

3. Excel·lent. Depèn de nosaltres, depèn de la institució. Vist des de la nostra perspectiva i experiència, si treballes bé el resultat és bo. A la nostra universitat també tenim una activitat que és purament de voluntariat, el programa Reutilitza, que consisteix en recollir ordinadors vells de la universitat que són reparats, posats en servei i que acaben cedits a ONG, a projectes de cooperació i entitats i funciona excel·lentment.

Quan ens apropem a la joventut de Catalunya o Espanya, aquesta visió negativa que la gent pot tenir no la compartim gens. Tenim el privilegi de tenir gent de qualitat i gent disposada a cedir el seu temps. La resposta és més elevada del que es podria pensar des de fora.

QUINS MOTIUS VAN IMPULSAR A FER EL DEPARTAMENT DE VOLUNTARIAT I COOPERACIÓ?

1

QUINES EXPECTATIVES D'IMPLICACIÓ ES TENEN VERS ELS I LES ESTUDIANTS? I QUINA ÉS LA REALITAT?

2

SABIES QUE...

...a Espanya 4 de cada 10 persones voluntàries són estudiants d'universitat.

3

COM VEUS EL FUTUR DEL VOLUNTARIAT DINS LA UNIVERSITAT?

Universitat Barcelona

>Entrevista Xavier López – Director de la fundació solidaritat de la UB.

1. Inicialment va haver una iniciativa d'estudiants demanant a la Universitat que creés un espai per treballar temes de solidaritat en general. La Universitat ho va recollir i va iniciar un procés de concertació amb entitats que funcionaven al voltant de la universitat. El resultat va ser la creació de la Fundació el 1996 en un procés que va durar aproximadament dos anys, per tal de fer un procés acordat i que així la Fundació tingués prou suport com per tirar endavant, en un entorn molt heterogeni com pot ser la UB.

2. Al principi ens vàrem centrar molt en el voluntariat fent un estudi sobre la situació del voluntariat a la UB; l'estudi venia a dir que ja que la UB està implicada a la ciutat i els seus estudiants, majoritàriament, estan situats a la regió metropolitana, aquells que volien fer voluntariat ja buscaven entitats que feien això. Per tant, seria redundant oferir programes des de la pròpia universitat a la regió metropolitana de Barcelona. Així que ens vàrem centrar en la formació per tal que aquestes persones quan anessin a les entitats portessin un segell de formació prèvia acreditada per la Universitat i vàrem treballar en un programa de voluntariat que està acreditat per l'Institut Català del Voluntariat. Aquest va funcionar força bé fins a un cert moment en que les entitats van tenir la necessitat de tenir els seus Plans de Voluntariat específics per atendre les seves necessitats concretes. Aleshores, ens vàrem plantejar canviar el treball amb voluntariat per orientar-lo més en les qüestions de participació centrant-nos en campanyes de tipus més puntual (consulta deute extern, guerra d'Irak...) que aplegaven més volum d'estudiants i que venia afavorit pel context amb l'objectiu de mobilitzar estudiants i enfil·lar-los cap a aquest tipus de mobilitzacions.

Hem anat una mica cap a aquesta línia que hem anat canviant cap a donar suport a les iniciatives dels propis estudiants o dels professors que treballen amb estudiants molt directament tenint en compte que s'ha entrat en un període de limitacions pressupostàries que també ens limita molt la capacitat de fer actuacions.

El repte és trobar en cada moment quines són les vies per poder mobilitzar els estudiants, pensant que són persones que passen per la institució universitària durant uns anys en els quals es formen; i una part de la formació és la dimensió social i humana que puguin adquirir, per exemple, a través del voluntariat o similars. El perfil de l'estudiant va canviant i el context també (com el tema de les noves tecnologies que hem treballat des del primer moment) i això implica que la Universitat i nosaltres com a Fundació, ens hem d'anar adaptant a les circumstàncies canviant, la qual cosa tampoc és fàcil. Intentem treballar molt en xarxa amb les altres estructures de la universitat, amb entitats, amb federacions d'ongs i justament ara, amb les circumstàncies que hi ha, és més obligat que mai.

3. Anirem cap a un increment de l'interès de les persones cap a aquest tipus d'activitats, una mica en línia del moviment de preocupació per les coses públiques (en tant que gestió de la societat, gestió dels problemes socials).

Aquí el nostre repte és facilitar la participació dels estudiants, tornar a la necessitat de formació no només en la formació específica de cada àmbit si no donar un marc general d'actuació. I això és la Universitat qui ho pot fer perquè té la capacitat i el dipòsit del saber i la responsabilitat de la transmissió; és el que sempre s'ha dit i en part és veritat.

Cada universitat té la llibertat de poder exercir això sense pressions totals externes, hi ha un marge per treballar amb certa llibertat perquè la Universitat té una responsabilitat social més enllà de respondre a les demandes concretes del mercat.

15.O :INDIGNACIÓ GLOBAL

La jornada del 15 d'octubre (15O) ha estat la primera resposta global coordinada a la crisi i assenyalava l'emergència d'un nou moviment internacional. Amb les revolucions del nord d'Àfrica com a referent inicial, mitjançant un efecte d'emulació i imitació, la protesta va arribar a la perifèria d'Europa. El món mediterrani es situava així en l'epicentre d'aquesta nova onada de contestació social, en un moment on entràvem en una segona fase de la crisi que té a la zona euro en el seu punt focal.

A poc a poc la rebel·lió dels indignats ha

anat prenent una dimensió internacional veritable, més enllà de les accions de simpatia i solidaritat. Primer va ser el moviment de protesta grec, precedent a l'espanyol i a les revoltes del món àrab, que va integrar la simbologia i els mètodes del 15M i va inserir la seva lògica en la dinàmica internacional naixent. Després, ha estat sens dubte l'arrencada de la protesta als Estats Units, encara en un estadi inicial, la variable més rellevant del moment i el destí de la qual serà clau pel desenvolupament global del moviment.

El 15O ha estat la jornada de protesta mundial més important des de la gran mobilització global del 15 de febrer de 2003 (15F) contra la guerra de l'Iraq. De dimensions molt més modestes, expressa però una dinàmica social més profunda que la històrica jornada contra la guerra. Aquell va ser simultàniament el moment àlgid i el final de la fase ascendent del cicle internacional de protestes antiglobalització que va eclosionar el novembre de 1999 durant la cimera de l'Organització Mundial del Comerç (OMC) a Seattle, i que es venia gestant des de l'aixecament zapatista de gener de 1994. "El món té dues superpotències: els Estats Units i l'opinió pública mundial" va escriure el New York Times després del 15F. Des d'aleshores, però, la coordinació internacional de les protestes va perdre intensitat i els instruments llançats pel moviment antiglobalització, com el Fòrum Social Mundial, van perdre força, centralitat i utilitat concreta.

El context actual és molt diferent del que va veure emergir al moviment antiglobalització a finals del segle anterior. El cicle present es desenvolupa enmig d'una crisi sistèmica de dimensions històriques i per això la profunditat del moviment social en curs i el seu arrelament social és sens dubte més gran. La vitalitat del 15O a l'Estat espanyol va sorprendre de nou a tothom, desmentint així algunes anàlisis impressionistes sobre la crisi del moviment 15M, que havien proliferat les últimes setmanes. No estem davant d'un fenomen episòdic o conjuntural, sinó al començament d'una nova onada contestatària que expressa una maror de fons que no s'evaporarà.

La pròpia naturalesa del capitalisme global i la magnitud de la crisi contemporània empeny a la internacionalització de la protesta social. L'eslògan "units pel canvi global" expressa bé aquest nou "internacionalisme de la indignació" que emana del 15O, el repte és desencadenar un moviment global que assenyalí un altre camí de sortida a l'actual crisi civilitzatòria.

A diferència del període antiglobalització, la interrelació entre els diferents plans espacials de l'acció, el local, el nacional-estatal i l'internacional, és ara molt més sòlida. El vincle entre l'àmbit local i global, el concret i el general és molt directe i evident. Amb les ressonàncies de les mobilitzacions al món àrab de fons, el 15M va esclatar com una protesta a l'Estat espanyol amb manifestacions a molts indrets. Ràpidament es va dispersar geogràficament per una infinitat de municipis i pels barris de les grans ciutats. Les assemblees de barri van néixer o es van enfortir sentint-se part d'un moviment general. La seva activitat localitza les demandes i objectius globals del moviment i globalitza els problemes concrets particulars. Hi ha un camí d'anada i tornada del barri al 15O i viceversa.

Des del seu esclat, el moviment ha comportat al nostre país un fort procés de repolitització de la societat i de reinterés pels assumptes col·lectius. La marea indignada no ha assolit encara consistència suficient per a provocar un canvi de rumb i de paradigma, però sí que ha suposat un desafiament sense precedents a un neoliberalisme de molt malmesa legitimitat i als intents de socialitzar el cost de la crisi, que fins fa pocs mesos semblaven incontestables. Per sobre de tot, el recorregut que va de l'15M fins al 15o ha transmès un missatge d'esperança en la capacitat col·lectiva de poder incidir en l'ombrívol curs de la humanitat. No en va la indignació és, justament, com assenyalava el filòsof Daniel Bensaïd "el contrari de l'hàbit i de la resignació".

JOSEP MARIA ANTENTAS I ESTHER VIVAS

Socials (CEMS) de la UPF.

*Josep Maria Antentas és professor de sociologia de la UAB i Esther Vivas és membre del Centre d'Estudis sobre Moviments

«LES FORCES QUE
S'ASOCIEN PEL BÉ
NO SE SUMEN. ES
MULTIPLIQUEN.»
Concepció Arenal

ENERGY CONTROL

Energy Control va néixer l'any 1997 al CAS de Sants (Centre d'atenció i seguiment a les drogodependències) amb la iniciativa de treballadors i joves que havien tingut problemes amb drogues.

S'han ajuntat per a reflexionar sobre el tema de consum recreatiu durant els caps de setmanes, a fi de poder informar els joves que surten de festa.

El projecte d'Energy Control té una representació estatal, i, la seva acció es desenvolupa a Barcelona, Madrid, a Andalusia, Mallorca i Eivissa.

L'acció més visible és el treball nocturn que es fa amb els joves. És a dir, tenir una presència als espais de oci per a difondre informacions: test d'alcoholèmia i de les substàncies i on els joves es poden informar amb fulletons explicatius de cada droga. Aquest suport, el fa la gent d'Energy Control i s'intenta incorporar els joves a la prevenció.

La informació sobre les drogues s'ha de fer amb els més joves també, per això EC col·labora amb els mitjans educatius: Instituts, professionals de la salut i de l'educació a fi de fer formacions conjuntes.

L'eix principal d'EC son òbviament el voluntariat que dona el seu temps per a fer viure l'associació. Tothom pot ser voluntari però generalment són joves que tenen preocupació i inquietud pel tema de substàncies. Són joves que comprenen el món de la nit, es treballa d'igual a igual: joves que donen informacions a altres joves.

És important dir que EC, no és una entitat a favor o a contra de les drogues. És un eina informativa, que sense posicionar-se com jutge, proposa una informació completa i de qualitat.

HUGO COUFFIN

> <http://energycontrol.org>

UNIVERSITAT PER A TOTHOM!

El curs d'Estudis Crítics des de les Ciències Socials és una proposta de llarga durada pensada i portada a terme per un grup d'estudiants, amb la finalitat de suplir les carències que es troben en l'actualitat al sistema educatiu universitari, prenent com a eix central la temàtica del poder.

El cicle va ser presentat el passat 12 de febrer a la Universitat Lliure La Rimaia i, actualment, s'està materialitzant a la Facultat de Filologia de la Universitat de Barcelona i compta amb una sèrie de ponents especialitzats en diverses temàtiques d'interès social i educatiu.

Endemés, els Estudis Crítics des de les Ciències Socials estan dirigits a tothom que hi estigui interessat, està obert a tot el públic, tot i que fins al moment els i les estudiants universitàries han estat els participants més freqüents en les sessions realitzades.

Les arrels d'aquest projecte alternatiu es neixen al voltant de dos interrogants claus: QUÈ VULL APRENDRE? I COM HO VULL APRENDRE?

Situant-nos en el context actual i en la recent implantació del pla Bolonya a les universitats del territori, més enllà de la crítica, sorgeix una proposta pràctica que aposta per l'autoorganització dels i les estudiants, així doncs, amb les intencions crítiques i constructives s'aconsegueix tirar endavant l'esmentat curs.

La temàtica és el poder. El poder, que és present en totes i cadascuna de les organitzacions i relacions socials. En els Estudis Crítics des de les Ciències Socials, dividit en tres blocs, s'aborda el poder des de diferents fronts i atenent als múltiples factors que el conformen. El primer bloc es centra en la contextualització teòrica, crítica a com les ciències socials han naturalitzat l'ordre existent; el segon bloc es centra en les formes materials de manteniment del poder; i el tercer, i últim bloc, posa èmfasi en les formes no - materials, és a dir, ideològiques, del manteniment del poder. En definitiva, s'aborden infinites temàtiques d'interès popular i actual, que haurien de tenir cabuda dintre de l'espai universitari, però, malauradament, no hi són presents per múltiples motius i traves burocràtiques.

Les sessions del cicle plantegen un ambient d'aprenentatge on cadascun dels participants juga un paper important, ja que es pretenen trencar les dinàmiques - que tant hem interioritzat amb el sistema educatiu vigent - d'unidireccionalitat i els rols passius dels educands. Per tant, s'intenta que no tan sols es consumeixi l'aprenentatge i, després, es marxi cap a casa amb ell, sinó que s'aposta per una construcció conjunta d'aquest, mitjançant la realització de debats col·lectius entre iguals, la reflexió i discussió horitzontal, i la bidireccionalitat entre els participants. En el sí dels Estudis Crítics, també es treballen tots els temes des d'una orientació interdisciplinària, fet que enriqueix notablement cadascuna de les temàtiques exposades en el punt de mira.

Considerant les petites fractures de qüestionament del propi model de societat i vida en el qual vivim immersos, i donada l'acceptació, l'èxit i la possibilitat de veure portada a terme l'experiència del poder de decisió del propi aprenentatge, que ha suposat la realització d'aquest cicle d'Estudis Crítics, es preveu la continuïtat d'un altre cicle l'any vinent en la mateixa línia, però intentant involucrar a altres facultats i, alhora, tractant altres eixos temàtics socialment importants.

CRISTINA ESPUNY

> <http://estudiscritics.wordpress.com/>

> TESTIMONIS

En aquesta secció preguntem al nostre voluntariat que significa per a elles i ells ser voluntari/a; així volem aprofitar per fer un petit homenatge a totes les persones voluntàries que amb el seu dia a dia lluiten contra les desigualtats!

Per ANA PADILLA
Estudiant d'Educació
Social i Voluntària a
l'AFEV

Para mí, ser voluntaria en AFEV se resume en esta frase...

"Recalquemos la función de nuestro cometido: necesitamos un mundo en el que opine cada niño."

[...] Cuando me uní a AFEV tuve una sensación de querer luchar para cambiar algo, un sentimiento de querer formar parte de un grupo que creyera en la idea de que otro mundo es posible, y que la construcción colectiva de éste, pasa por la adhesión a una ideología en que te haces responsable de lo que les pasa a otros. En este caso, el fracaso escolar, temido y a la vez promovido por las mismas instituciones, y deshecho por innovadoras leyes que poco o nada arreglan.

[...] El fracaso es parte de todos nosotros. Por eso, sabemos cómo evitarlo. Por eso, sabemos cómo enseñar a otros a evitarlo, y superarlo con humor y dedicación, y acompañar en este camino, y remover el polvo con las botas puestas o con los pies descalzos, pues el camino no es fácil, ni mucho menos, y hay que aprender a convivir con los contratiempos.

Los niños con los que pasamos dos horas a la semana, son el presente y el futuro y la paciencia implica volcarnos en ellos, y cederles nuestra máxima confianza, y dotarles de una autonomía que necesitan para ser parte y razón de una sociedad que cambia a pasos agigantados y que produce fracturas en cada "avance" que realiza. [...]

Lo que he aprendido desde que soy voluntaria de Afev, es que ser voluntario no es cosa de cobardes, que hay que poner el máximo tesón y valentía en los proyectos que quieras hacer, pues si algo sobran son ganas de hacer cosas, y de luchar para cambiar la palabra exclusión, por una palabra que no excluya. Lo que he aprendido es que he aprendido lo que ignoraba, y ahora sigo aprendiendo lo que sabía supuestamente, es decir lo que anhelaba aprender.

Lo que he aprendido es que en el acompañamiento grupal e individualizado que realicé el pasado curso, me han enseñado cosas que nunca aprendí de ningún libro. [...]

Concienciados y sensibilizados, desde dentro, podemos concienciar y sensibilizar conociendo lo que pasa. Además en este trayecto, conocí en el camino a personas, en mayúsculas, MARAVILLOSAS.

[...] Ha sido una experiencia que, como universitarios, nos ha abierto la puerta al mundo, nos ha mostrado que la crudeza de la realidad social y educativa. [...] Lo que ocurre, ocurre en todas partes, aunque no se escuche. Por eso, otros voluntarios estudiantes nos lo contaron, nos formaron y conocimos la realidad en sus 360° y nos implicamos en ella. Por eso debatimos que es cada cosa y le pusimos nombre. Y se llama ACTUAR CONTRA LAS DESIGUALDADES, ACTÚA CONTRA LES DESIGUALTATS, LUTTER CONTRE LES INÉGALITÉS...

I TU QUE OPINES ?

La paraula voluntariat és una paraula curiosa

La paraula voluntariat és una paraula curiosa. Per molts i molts joves, la paraula voluntariat és encara una paraula llunyana i quasi desconeguda, una paraula que els genera una espècie de por: "Qui soc jo per ajudar a algú altre?" "Que puc oferir jo si no soc ningú?" "Estaré a l'altura de ser voluntari?" "Tindré prou temps?" "Ho faré bé?"

Per què una paraula que tindria que ser tant familiar sovint sembla tant misteriosa? El èxit del voluntariat passa per treure's de sobre totes aquestes pors i tirar-se a la piscina. Passa per oblidar-se de idees preconcebudes i prejudicis; un cop ho has fet, tots aquells pensaments que et rondaven pel cap et semblen absurds. És per això que és tant important entendre la actitud del voluntari com una taca d'oli, fem que es coli per tot arreu, per tots els grups socials, per totes les tribus urbanes i que arribi a tacar fins a la última persona de la ciutat.

La experiència -la oportunitat- de viure amb altres persona alienes al teu cercle i la teva rutina, aprendre de la seva forma de viure, aportar-lis tot allò que està a les teves mans i llavors comprovar com poc a poc amb el teu petit gra de sorra poden millorar, com troben l'esperança i hi comencen a creure, com comencen a veure més enllà del camí... tot això és el que fa que valgui la pena l'esforç de formar part de projectes de voluntariat. Per que per ser voluntari no cal ser cap heroi. Els voluntaris son persones com tothom, amb els seus problemes quotidians de tot tipus, les seves preocupacions i els seus somnis. Simplement, decideixen mirar al seu voltant i enfrontar-se també als problemes aliens que en major o menor grau ens afecten a tots. Només hi ha que creure que el canvi és possible i hi ha que creure en els demés. I tots hi podem creure en això.

Els joves tindrem més o menys experiència en això de la vida, però som l'energia, som la força i, diguin el que diguin, som el futur. Qui si no nosaltres ha de preocupar-se pels problemes que ens envolten? Qui si no nosaltres ha de comprometre's amb aquestes causes? I no només per que serem nosaltres qui recollim totes les deixalles dels problemes que ara ignorem, si no perquè ara que sabem que tal i com està el món això no funciona, tenim la obligació de lluitar per alguna cosa millor.

Si no volem un món ple de desigualtats cada vegada més i més grans, si no volem mirar enrere i veure que podríem haver actuat i vam decidir mirar cap a una altra banda, si no volem fer-nos grans i penedir-nos de tot allò que no vam fer, comprometem-nos.

Obrim els ulls, mirem en comptes de veure. Parem l'oïda, escoltem en comptes de sentir. Correm, muguem-nos en comptes de deixar-nos arrossegar. Fem-nos voluntaris.

ALEXANDRA KLEIN
estudiant d'Arquitectura i
voluntària a l'AFEV

CONTACTA'NS
> Afev
C/ Carders, 12, Pral
08003 Barcelona
voluntariat@afev.org

LA TEVA ACCIÓ

> **Acompanyar** 2 hores a la setmana, al llarg del curs escolar, a un infant o jove en situació de desigualtat i d'exclusió social o que passa per una situació de dificultat.

> **No és un reforç escolar!** l'objectiu no és millorar les seves notes, però sí **motivar**-los a aprendre, fomentar la seva autonomia, donar-los **confiança** i recolzar-los al màxim.

ALTRES TASQUES

També pots participar en tasques com:

- > Participació a la campanya de **mobilització del voluntariat**.
- > Participació a **xerrades** donant el teu testimoni.
- > Organització de sortides o **debats**.
- > Tasques de **comunicació** de l'entitat : actualització del blog, realització de videos, participació a «El Crit», etc.
- > Intercanvis i seminaris internacionals.

Totes les idees són bones i aquí et donen un espai per poder realitzar-les!

EL CRIT DEL COMPROMÍS SOCIAL | N°2 | HIVERN 2011-2012

Publicat per l'Afev - C/ Carders, 12, Pral - 08003 Barcelona - Tel. : 931258654 - Mail : comunicacio@afev.org - **Directora de la publicació** : Laia Bernués - **Coordinació, redacció, realització** : Cristina Espuny, Ana Padilla, Alexandra Klein, Natàlia Jiménez, Hugo Couffin, Marlène Malagnac, Guillaume Barrier, Thibault Renaudin, Laia Bernués - **Crèdits fotogràfics** : Andrea Ruiz, Irene Colell - **Il·lustracions**: Ivan Bravo - www.ivanbravo.com (pàg. 1), Guillaume Barrier (pàg. 1-6)- **Concepció Gràfica** : Génaro Studio (Lyon) - Maquette/PAO : Babette Stocker (PCC) - **Impressió** : Rotimpres - www.rotimpres.com - ISSN 17654408